

Komu prednost

Lani v jesenskem času sem imela malo več časa in več prilike sprehajati se po našem podeželju. Vsekakor prijetna sprememba in potešitev želje — sproščeno in globoko zadhati v okolju brez industrije in z malo prometa. To pa ni bilo edino zdravilo, saj me je v prijetnih vasicah priteglo še mnogo drugega. Urejeni vrtovi, lične hišice, očiščena okolica, šumenje drevja bližnjih gozdov in še in še. Ob sprehodih med temi vaškimi potmi so me s prostranih dvorišč vsakokrat veselo pozdravljale kokoške, goske, muce in kužki — veliki in mali, zagnani in počasni, vendar zvesti varuhi domačij. Iz hleva se je večkrat oglašal tisti zategnjeni mu-u-u in prijetno me je vznemirjalo vse to vaško razpoloženje.

Toda moje misli so ob teh srečanjih vseeno pohitele v mesto, čeprav sem jim to hotela braniti. Pa so oživel blok in stolpnice, sive zidne strnjenih mestnih središč, pločniki in ceste, asfalt, kamen, cement, železo. Tako redki so zeleni otoki rastlinja, lepo urejeni parki in zelenice in vendar tako nujni za vse naše življenje. A to dragoceno redkost ogrožajo, onesnažujejo in preplavljajo na vsakem koraku mestni štirinožci, od najmanjših in »ljubkih« ljubljencev

do gromozanskih velikosti in širokosti. Tako zamorjeni se mi zdijo ti kužki in velikani, saj dan za dnem kot jetniki ali zaporniki prežijo v kotih zaklenjenih stanovanj večji del največkrat svetlega dneva. Kot odrešitev pa jim je kratek sprehod na najbližjo zeleno površino, največkrat kar v stanovanjski soseski. Tam pa lahko stanovalci, zlasti pritličnih stanovanj, opazujejo njihovo bedno preganjanje in udeležbo njihove potrebe. Mestni štirinožni prebivalci niso hodili v šolo »bontona« in kakšnih pravil omejevanja tudi zato ne poznajo. Njihovi spremljevalci pa jim tudi ne bi hoteli ukrasti še te svobode, saj jim v primerjavi z vaškimi čuvaji na velikih dvoriščih že tako odvzemajo vse.

In zato so naše zelenice tako lepo rastoče in naši parki bujni in cvetoči. Toda, kje bo še mogoče sprehoditi se brez bojazni z našimi malčki na zelenih površinah? Tam, kjer bi jim še lahko omogočili veseli utrip v prvo pomladno življenje, je nevarno, neokusno in ostudno. Kako se bomo odločili in kdo naj ima prednost na naših že tako skromnih zelenih otokih? Z odloki naj bi pohiteli! Pa vendar bodo morali z nami živeti tudi jetniki — štirinožci.

Jožica Zoroja

Končana akcija »Za čisto in zeleno Ljubljano«

Tudi v Šiški je lepa, zelena pomlad

Občani Šiške so se letos, bolj kot kdajkoli doslej, vključili v akcijo »Za čisto in zeleno Ljubljano«. Še najbolj so nas presenetili pionirji in cicibani iz vzgojno varstvenih zavodov, ki so z vrečkami v rokah pridno pobirali najrazličnejše odpadke, ki sta jih jesen in dolga zima zapustila. Posamezne skupnosti stanovalcev pa denimo niso čakali na ta poziv, ampak so zagrabili za metle in grablje že takoj, ko je skopnel sneg. Seveda pa ne moremo mimo osrednje spomladanske očiščevalne akcije saj smo iz krajevnih skupnosti odpeljali na tone kosovnega materiala, obrezali drevesa in okrasno grmičevje, počistili zelenice in še bi lahko naštevali. Pri tej akciji so se najbolj izkazale krajevne skupnosti Zgornja Šiška, Litostroj, Komandanta Staneta, Milana Majcna, Hinka Smrekarja, Petra Držaja in Sentvid.

Te so namreč v soboto 18. aprila uvedle še posebno dežurno službo, ki se je zelo dobro ujela s Komunalci saj so redno odvažali odpadke.

Žal pa tudi letos ne moremo spregledati tiste krajevnih skupnosti — oziroma krajanov in skupnosti stanovalcev, ki jim je kaj malo mar za njihovo okolje. To še zlasti velja za pokrita parkirišča v Dravljah. Koordinacijski odbor za varstvo okolja pri OK SZDL pa se zavzema, da ta akcija ne bi bila le muha enodnevnic, ampak, stalna praksa saj nam ne sme biti vseeno v kakšnem okolju živimo.

Jože Mencinger

Iskra Keramika

Kako se preustrojiti?

Iskrina temeljna organizacija Keramika je lansko poslovno leto končala z izgubo 390 milijonov dinarjev in se tako uvrstila med največje ljubljanske izgubarje. Tolikšno izgubo je »pridelalo« 112 od skupno 200 zaposlenih, ki izdelujejo nedonosne keramične nosilce za upore. Izgubo je delovna organizacija Iskra Elementi resda pokrila, vendar se delavci zaskrbljeno sprašujejo, kako bo letos. Kajti, če s proizvodnjo keramike za upore nadaljujejo v nezmanjšanem obsegu, bo do konca leta izguba narasla že na 600 milijonov dinarjev.

Da bi razumeli bistvo problema, moramo poseči v zgodovino tovarne, ki je bila ustanovljena leta 1953 za proizvodnjo zahtevne tehnične in elektronske keramike. Do leta 1982 sta bila njena osnovna programa izdelovanje keramike za kondenzatorje in upore. Na jugoslovanskem tržišču so lahko prodali le petino izdelkov, preostanek so morali izvažati. Tuje tržišče pa je neizprosno in Keramika je kmalu izgubila konkurenčni boj s tehnološko mnogo razvitejšimi industrijami — tu omenimo predvsem Japonsko.

»Naša edina možnost, da preživimo, je bila v prehodu na nove programe, z veliko vloženega lastnega znanja, ki ga na tujem lahko mnogo bolje vnovčimo,« pravi direktor temeljne organizacije Otmar Zorn in nadaljuje: »Tak izdelek, so na primer varistorji, ki se uporabljajo za zaščito občutljivih elektronskih vezij v računalništvu, telefoniji in kibernetiki. Razvili so jih na odseku za keramiko Inštituta Jožef Stefan, v Keramiki pa smo izsledke v rekordnem času prenesli v proizvodnjo, za kar so avtorice Marija Trontelj, Mirjam Cigoj in Jadranka Praštalo prejele tudi letošnje nagrade sklada Borisa Kidriča za izume in izboljšave. Redno smo jih začeli izdelovati pred letom in pol in danes nam varistorji, ki so uspešno prestali tudi teste v ZDA, na zahtevnem svetovnem tržišču prinašajo 10-krat večji zaslužek kot kondenzatorji.«

Na voljo pa imajo vsaj še tri donosne, izvozno zanimive programe, ki bi jih lahko vpeljali v proizvodnjo. Se-

veda za to potrebujejo denar, tega pa ni, saj se zaslužek pretaka v neakumulativno proizvodnjo nosilcev za upore. Več kot polovico delavcev torej vsak dan stopi za stroje, vedoč, da dela z izgubo in to kljub temu, da bi jih lahko prerazporedili na dela, ki bi prinašala dobiček. Veliko v zadnjem času govorimo o potrebnosti preustroja našega gospodarstva, konkreten primer iz Keramike pa kaže, da je to zapleten in dolgotrajen proces.

»V Keramiki bi z veseljem takoj opustili neperspektiven program, ki pa je menda družbeno potreben. Že res, da slovenska elektroindustrija naše nosilce za upore potrebuje, toda potem naj z nami tudi vlaga v posodobitev proizvodnje oziroma pokriva izgubo. Če tega ni sposobna, je za vse najbolje, da njihovo proizvodnjo opustimo in preidemo na nove, izvozno zanimive programe,« razmišljajo delavci, ki danes z visokoproduktivnim in zahtevnim delom ne zaslužijo niti za preživetje.

Izdelkov, ki v svetu prinašajo dober zaslužek in so zelo iskani, pa je veliko: od piezo keramike, ki se uporablja za brenčala in ultrazvok, do keramike za temperaturne senzorje ter tehnične keramike, ki se uveljavlja zlasti v avtomobilski industriji in strojogradnji. Z namenom, da bi jih čimprej začeli izdelovati v Iskri Keramiki, je bila zgrajena tudi nova tovarna v Stegnah, v katero so se preselili januarja lani in prav škoda bi bilo, če bi v svojih namerah ostali na pol poti.

Tatjana Ljubič

Razmišljanje otrok OŠ Riharda Jakopiča na temo vojne in miru